FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 33657
Nom: Formació literària per a mestres
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Periode
1305 - Grau Mestre/a Educació Primària	Facultat de Formació del Professorat	2	Primer quadrimestre, Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1305 - Grau Mestre/a Educació Primària	Didáctica de la lengua y la literatura de la educación primaria	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

BALLESTER ROCA JOSEP

ARLANDIS LOPEZ SERGIO

RESUM

La matèria pretén facilitar a l'estudiant l'adquisició de coneixements i estratègies entorn de la formació literària en Educació Primària, així com els recursos didàctics necessaris. Tanmateix, pretén donar a conèixer la literatura i sobretot, la literatura infantil i juvenil, tant de tipus tradicional com d'autor, les seues tendències i les obres clàssiques universals més representatives.

És necessari que els futurs mestres d'Educació Primària tinguen àmplies referències literàries per a promoure i fomentar el gust i l'afició per la lectura.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

-Una competència lingüística i comunicativa suficient, oral i escrita, corresponent al nivell C1 del Marc

Europeu Comú de Referència per a les Llengües, en les llengües oficials.
-Capacitat d'elaborar discursos orals i escrits en la llengua en què s'imparteix l'assignatura de forma coherent i adequada a l'àmbit acadèmic.
-Habilitats bàsiques en informàtica i en recuperar i analitzar informació des de diferents fonts bibliogràfiques i informàtiques.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1305 - Grau Mestre/a Educació Primària

Adquirir formació literària i conèixer la literatura infantil.

Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals, multiculturals i interculturals; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.

Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.

Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.

Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.

Conèixer les fonts bàsiques de la investigació en el camp de la didàctica de la llengua i la literatura i identificar-hi l'objecte i la metodologia utilitzats.

Desenvolupar continguts del currículum mitjançant recursos dels mitjans de comunicació i de les tecnologies de la informació i la comunicació.

Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.

Expressar-se oralment i per escrit de forma correcta i adequada en les llengües oficials de la comunitat autònoma.

Fomentar la lectura i animar a escriure.

Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.

Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.

Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.

Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a

l'aula i en l'espai de joc.

Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.

1339 -

Abordar amb eficàcia situacions d'aprenentatge de llengües en contextos multiculturals i plurilingües.

Adquirir formació literària i conèixer la literatura infantil.

Analitzar i incorporar de manera crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; multiculturalitat i interculturalitat, i inclusió social.

Aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.

Capacitat per a prevenir, detectar i actuar davant de violències sexuals en l'àmbit educatiu, conforme a la Llei orgànica 10/2022.

Comprendre els fonaments de l'educació bilingüe i plurilingüe.

Comprendre els principis bàsics de les ciències del llenguatge i la comunicació.

Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.

Comprometre's amb el desenvolupament professional docent i amb la formació contínua adaptada als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.

Conèixer el currículum escolar de les llengües i la literatura.

Conèixer el procés d'aprenentatge del llenguatge escrit i l'ensenyament d'aquest.

Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.

Conèixer i comprendre, des de la perspectiva educativa, les desigualtats per raó de sexe i gènere en la societat; integrar les diverses necessitats i preferències per raó de sexe i de gènere en el disseny de solucions i resolució de problemes.

Conèixer les dificultats per a l'aprenentatge de les llengües oficials d'estudiants d'altres llengües.

Conèixer les fonts bàsiques de la investigació en el camp de la didàctica de la llengua i la literatura i identificar-hi l'objecte i la metodologia utilitzats.

Conèixer les teories sobre l'adquisició i el desenvolupament del llenguatge.

Contribuir en el disseny, desenvolupament i execució de solucions que donen resposta a demandes socials, tenint en compte com a referent els objectius de desenvolupament sostenible.

Demostrar raonament crític i autocrític en l'àmbit educatiu, considerant aspectes com ara l'ètica professional, els valors morals i les implicacions socials de les diverses activitats realitzades en els entorns educatius.

Desenvolupar continguts del currículum mitjançant recursos dels mitjans de comunicació i de les tecnologies de la informació i la comunicació.

Desenvolupar i avaluar continguts del currículum mitjançant recursos didàctics apropiats i promoure les competències corresponents entre l'estudiantat.

Desenvolupar les habilitats lingüisticocomunicatives mitjançant recursos didàctics adequats.

Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.

Expressar-se oralment i per escrit adequadament en les llengües oficials de la comunitat autònoma.

Fomentar la lectura i l'escriptura creatives.

Identificar i eliminar les barreres per a la inclusió de l'alumnat amb diverses capacitats i ritmes d'aprenentatge.

Promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat i la inclusió.

Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.

Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.

Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.

Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1.1 El fet literari i la lectura.
1.2 Objectius generals de l¿ensenyament literari: la competència literària.
1.3 La literatura per a infants i joves: concepte i relació amb la literatura en general.
1.4 La literatura infantil i juvenil: temes, tendències i característiques.

1. Introducció als conceptes generals de l'educació literària

1.1 El fet literari i la lectura.
1.2 Objectius generals de l¿ensenyament literari: la competència literària.
1.3 La literatura per a infants i joves: concepte i relació amb la literatura en general.

2. El foment lector

2.1 Pla de foment lector.
2.2 La biblioteca: un espai obert al món.
2.3 Les noves tecnologies de la comunicació aplicades a l¿ensenyament literari i la formació de lectors.
2.4 Altres recursos i fonts de documentació.

3. El text poètic

3.1 Definició i caracterització.
3.2 Conceptes bàsics de l¿estructura i retòrica del text poètic.
3.3 Anàlisi i producció de textos.

4. El text narratiu

4.1 Definició i caracterització.
4.2 Conceptes bàsics de l'estructura i retòrica del text narratiu.
4.3 Anàlisi i producció de textos.

5. El text assagístic o la literatura d'idees

5.1 Definició i caracterització.
5.2 Conceptes bàsics de l'estructura i retòrica del text assagístic.
5.3 Anàlisi i producció de textos.

6. El text teatral i les formes de representació.

6.1 Definició i caracterització.
6.2 Conceptes bàsics de l'estructura i retòrica del text teatral.
6.3 Anàlisi i producció de textos.

7. El còmic, el cinema i altres gèneres audiovisuals.

7.1 Definició i caracterització
7.2 Conceptes bàsics de l'estructura i retòrica del còmic, del cinema i d'altres gèneres audiovisuals.
7.3 Anàlisi i producció de textos.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	60,00
Total hores	**60,00**

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	90,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	**90,00**

METODOLOGIA DOCENT

Per tal d'assolir les competències que planteja aquesta assignatura, s'emprarà una metodologia activa que fa imprescindible la implicació de l'alumnat. Es fomentarà un acostament crític als diversos postulats teòrics que s'hi aportaran sense excloure les exposicions magistrals que la matèria pot exigir.

La pràctica acadèmica en aquesta assignatura s'estructura en diversos nivells:

Activitats presencials

1. Classes teòrico-pràctiques

Classes presencials teòricopràctiques en les quals es treballaran els continguts de l¿assignatura, es debatran i realitzaran activitats utilitzant diversos recursos docents: classes magistrals, seminaris, tallers, grups de treball, etc.

Les orientacions i materials necessaris per al desenvolupament d'aquestes activitats es facilitaran a l'estudiant bé en les sessions presencials, bé a través del servei de reprografia o bé des de l'aula virtual.

2. Assistència a seminaris i activitats complementàries.

Sense perjudici de les propostes que puga fer cada professor per a un grup concret, durant les setmanes d'activitats complementàries del quadrimestre, hi haurà una sèrie d'activitats recomanades per a l'assignatura.

3. Tutories

Les tutories individuals i col·lectives serviran per coordinar els estudiants en les tasques individuals i de grup, així com per avaluar els progressos individuals, les activitats i la metodologia docent.

Les tutories també s'utilitzaran per a fer un seguiment de l'expressió oral, imprescindible per a aprovar l'assignatura.

Activitats no presencials

4. Estudi i treball autònom

Preparació de les tasques encarregades (resums, revisions crítiques, etc.) i realització del treball guiat específic. El model que s'aplicarà és l'investigador, de manera que l'activitat de l'estudiant se centre en la recerca, la localització, l'anàlisi, la manipulació, l'elaboració i el retorn de la informació.

La realització de treballs té com a finalitat destacar la importància del treball cooperatiu i reforçar l'aprenentatge individual, a més d'iniciar l'estudiant en l'activitat d'investigació, anàlisi i interiorització de la informació, fomentar les relacions personals i compartir situacions per tal d'aproximar-se als continguts i al debat.

Els alumnes faran un treball de recerca en grup reduït que serà orientat i supervisat per l'ensenyant.

AVALUACIÓ

L¿avaluació serà contínua i global, tindrà caràcter orientador i formatiu, i caldrà que tinga en compte la capacitat d'analitzar els processos d'aprenentatge individual i col·lectiu.
En finalitzar el curs, l'alumne haurà de ser capaç de:

- Posseir un nivell adequat en l'adquisició d'habilitats i coneixements específics de la matèria.
- Dominar els mètodes, tècniques i d'altres capacitats i destreses pròpies d'un estudiant de Magisteri.
- Haver demostrat una actitud adequada cap a l'assignatura i el respecte als companys, l¿assistència i participació en les classes, l'interés i la constància per a aconseguir una progressió positiva, i també la capacitat per a treballar en grup.
- Tenir una competència lingüística i comunicativa de l'estudiant, tant oral com escrita, en relació amb el nivell C1 del Marc Europeu de Referència, especialment de la llengua en què s'imparteix l'assignatura.

Per a l'avaluació de la matèria es tindrà en compte el següent:

1. Activitats presencials (fins a 60% de la qualificació total).
2. Activitats no presencials (fin a 40% de la qualificació total)

En les proves i treballs, es tindrà en compte la presentació adequada per a un futur mestre, així com la correcció ortogràfica, lèxica i gramatical, i els aspectes referits a adequació, coherència i cohesió del text.
Els alumnes que no hagen assistit al 80% de les classes lectives tindran dret a una prova final del conjunt de la matèria.
La llengua en què s'imparteix l'assignatura serà la que els i les estudiants han d'usar a classe i en tots els instruments d'avaluació.
El plagi o l'ús indegut d'eines d'intel·ligència artificial podrà ser sancionat d'acord amb l'article 15 del reglament d'avaluació i qualificació de la Universitat de València

BIBLIOGRAFIA

- ARLANDIS, S. (2021). El desafío de la lectura. Educación literaria y formación lectora de futuros maestros. Valencia. Tirant Lo Blanch.
- BALLESTER, J. (2015). La formación lectora y literaria. Barcelona. Graó.
- BALLESTER, J. (ed.) (2011): Sobre l¿horrible perill de la lectura. Catarroja. Perifèric.
- BALLESTER-ROCA, J.e IBARRA-RIUS, N. (Coords.) (2020).Entre la lectura, la escritura y la educación.Paradigmas de investigación en Didáctica de la Literatura y la Lengua. Madrid: Narcea.
- BATALLER, A. (2012). Formació literària per a mestres, curs 2010-2011. (MIT OpenCourseWare:

Massachussetts Institute of Technology), Disponiblle a http://ocw.uv.es/arts-i-humanitats-1/formacio-literaria-per-a-mestres/Course listing BETTELHEIM, B. (1976). The Uses of Enchantment. The Meaning and importance of Fairy Tales. Nova York. Knopf. (trad. Cast.: Psicoanálisis de los cuentos de hadas. Barcelona. Crítica, 1992).

- CERRILLO, P. (2007). Literatura infantil y juvenil y educación literaria: hacia una nueva enseñanza de la literatura. Barcelona. Octaedro.
- CERRILLO, P./ GARCÍA PADRINO, J. (Coords.) (2001). La literatura infantil en el siglo XXI. Cuenca. UCLM.
- COLOMER, T. (2008). Lectures adolescents. Barcelona. Graó.
- COLOMER, T. (2010). Introducción a la literatura infantil y juvenil actual. Madrid. Síntesis.
- GARCIA PADRINO, J. (dir.) (2003). La comunicación literaria en las primeras edades. Madrid. MECP.
- GARRALON, A. (2001). Historia portátil de la literatura infantil. Madrid. Anaya
- IBARRA-RIUS, N. (Coord.) (2020). Identidad, diversidad y construcción de la ciudadanía a través de la investigación en educación literaria. Barcelona. Octaedro. - JIMÉNEZ-PÉREZ, E. y FABREGAT, S. (coords.) (2018). La literatura infantil y juvenil: investigaciones. Barcelona. Octaedro
- JANER MANILA, G. (1995). Literatura infantil i experiència cognitiva. Barcelona. Pirene.
- MARTÍN EZPELETA, A. (Ed.) (2020). Usos sociales en Educación Literaria. Barcelona. Octaedro.
- MENDOZA, A. (coord.) (1998). Conceptos clave en Didáctica de la lengua y la literatura. Barcelona. ICE/Horsori.
- MENDOZA, A. (2004). La educación literaria. Bases para la formación de la competencia lecto-literaria. Málaga: Aljibe.
- MARTOS, E. y FERNÁNDEZ-FÍGARES, M.C. (coords) (2013). Diccionario de nuevas formas de lectura y escritura. Madrid. Santillana-Red Internacional de Universidades lectoras. - MENDOZA, A. (2004). La educación literaria. Bases para la formación de la competencia lecto-literaria. Málaga. Aljibe. - VALRIU, C. (1994). Història de la literatura infantil i juvenil catalana. Barcelona. Pirene.
- PAGÈS, V. (2006). De Robinson Crusoe a Peter Pan: Un canon de literatura juvenil. Barcelona: Proa.
- VALRIU, C. (1994). Historia de la literatura infantil i juvenil catalana. Barcelona. Pirene.